

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 259/2011-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. S., K., zastúpeného advokátkou JUDr. I. K., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 239/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2011 doručená sťažnosť J. S., K. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 27. októbra 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 239/2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ, ktorý pôsobí ako živnostník vo sfére sprostredkovania nákupu, predaja a prenájmu nehnuteľností, vystupoval v procesnom postavení žalovaného v 1. rade v konaní pred Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 31 C 66/2008. Predmetom konania bolo vydanie bezdôvodného obohatenia. Okresný súd rozsudkom č. k. 31 C 66/2008-67 z 20. októbra 2009 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť J. G., K. (ďalej len „žalobca v 2. rade“), sumu 3 319,39 € s úrokom z omeškania vo výške 7 % z dlžnej sumy od 23. februára 2008 do zaplataenia, žalobu vo vzťahu medzi žalobkyňou v 1. rade a žalovanými v 1. až 3. rade, ako aj vo vzťahu medzi žalobcom v 2. rade a žalovanými v 2. a 3. rade zamietol a konanie čiastočne aj zastavil. Zároveň okresný súd predmetným rozsudkom vyhlásil, že o trovách účastníkov rozhodne samostatným uznesením.

Skutkovo a právne založil okresný súd rozsudok na závere o neplatnosti nepomenovanej zmluvy uzavretej medzi žalobcom v 2. rade a sťažovateľom, na základe ktorej zaplatil žalobca v 2. rade sťažovateľovi sumu 3 319,39 € ako zálohu na kúpu nehnuteľnosti. Neplatnosť nepomenovanej zmluvy okresný súd odvodil z dôvodu absencie vážnosti, keďže *„nedošlo k zhode vôle a prejavu účastníkov zmluvy, tento nesmeroval naozaj k uskutočneniu právneho úkonu, pretože žalobca sa nechcel zaviazat' uzavriet' do budúca kúpnu zmluvu a žalovaný v 1. rade nechcel zaviazat' k tejto povinnosti žalobcu v 2. rade. Tento právny úkon je aj neurčitý a to z dôvodu neurčitosti zmluvnej strany, a to kupujúceho v budúcej kúpnej zmluve. Právna nemožnosť plnenie žalobcom v 2. rade spočívala v nevynútiteľnosti uzavretia budúcej kúpnej zmluvy vlastníkom nehnuteľnosti. Z potvrdenia o zložení zálohy nie je možné vyvodit', že došlo k uzavretiu sprostredkovateľskej zmluvy medzi žalobkyňou v 1. rade a žalovaným v 1. rade. ... Ako zložiteľ zálohy je uvedený žalobca v 2. rade, ale žalobkyňa v 1. rade nesplnomocnila žalobcu v 2. rade k uzavretiu sprostredkovateľskej zmluvy. ... Prepadnutie zloženej zálohy na kúpnu zmluvu v prípade neuzavretia budúcej zmluvy je možné vyhodnotiť len ako sankciu, to znamená zmluvnú pokutu za nedodržanie povinnosti uzavriet' kúpnu zmluvu.“*

Prvostupňový rozsudok okresného súdu napadol sťažovateľ odvolaním, v ktorom tvrdil, že „oprávnenie ponúknuť predmetné nehnuteľnosti na predaj žalobkyňi v 1. rade získal titulom zmluvy o sprostredkovaní zo dňa 23.1.2006, uzavretej medzi ním a žalovanými v 2. a 3. rade, kde sa zaviazal k sprostredkovaniu príležitosti pre žalovaných v 2. a 3. rade uzatvoriť s treťou osobou zmluvy o predaji domu a parcel... Skutočnosť, že žalovaný v 1., rade nielen obstaral príležitosť pre žalovaných v 2. a 3. rade uzavrieť kúpnu zmluvu, ale vykonal i ďalšie činnosti potrebné k samotnej realizácii kúpy, poukazuje na fakt, že žalovaný v 1. rade konal s úmyslom splniť svoj záväzok k spokojnosti všetkých zúčastnených... Žalovaný v 1. rade vystupoval po celý čas ako sprostredkovateľ príležitosti kúpy medzi žalobkyňou v 1. rade a žalovanými v 2. a 3. rade. Keďže žalovaný v 1. rade splnil svoj záväzok a sprostredkoval uzavretie zmluvy vznikol mu nárok na dojednanú odmenu za sprostredkovanie. Žalovaný v 1. rade teda síce prevzal sumu 3 319,39 € ako zálohu na kúpnu cenu nehnuteľnosti pre žalovaných v 2. a 3. rade ako predávajúcich, zároveň mu však vznikla voči žalovaným v 2. a 3. rade pohľadávka z titulu odmeny v rovnakej výške. Žalovanému v 1. rade teda patrí uvedená suma titulom odmeny a žalovaní túto odmenu uhradili práve a jedine zo zálohy na kúpnu cenu poskytnutú žalobkyňou v 1. rade.“.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 2 Co 409/2009-111 z 15. apríla 2010 na základe odvolania sťažovateľa potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bolo žalobe vo veci samej vyhovené, zmenil prvostupňový rozsudok vo výroku o úroku z omeškania tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi v 2. rade úrok z omeškania vo výške 7 % ročne od 15. apríla 2008, a návrh na priznanie úroku z omeškania od 23. februára 2008 do 14. apríla 2008 zamietol. O trovách odvolacieho konania krajský súd nerozhodol, pretože „súd prvého stupňa rozhodol, že o trovách rozhodne samostatným uznesením“.

V merite veci sa krajský súd stotožnil s okresným súdom, pričom hodnotil ako „nepochybné, že žalovaný v 1. rade v konaní vystupoval ako sprostredkovateľ uzavretia kúpno-predajnej zmluvy o predaji nehnuteľnosti v B. medzi žalobkyňou v 1. rade a žalovanými v 2. a 3. rade. Súd prvého stupňa konštatoval na pojednávaní, že sa oboznámil so zmluvou uzavretou medzi žalovanými v 2. a 3. rade a žalovaným v 1. rade o zmluve o sprostredkovaní. Je nepochybné, že zmluvný vzťah vznikol medzi týmito účastníkmi.“

Pokiaľ ide o vyplatenie odmeny za sprostredkovateľskú činnosť, sa nemohol žalovaný v 1. rade voči žalobcom domáhať odmeny..., pretože s nimi nemal uzavretú zmluvu o odmene. Žalovaný v 2. a 3. rade zase zálohu na uzavretie kúpnej zmluvy od žalovaného v 1. rade neprevzali, čo bolo nepochybne potvrdené v priebehu konania.“.

Zmenu prvostupňového rozsudku o dobe, za ktorú patrí žalobcovi v 2. rade úrok z omeškania, odôvodnil krajský súd tak, že sťažovateľ „sa dostal do omeškania až doručením žaloby, k čomu došlo 15.4.2008 a až od tohto dňa sa dostal do omeškania s vrátením bezdôvodného obohatenia...“.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie založené na dôvodoch „podľa § 238 ods. 1 OSP, podľa § 237, písm. f) OSP v spojení s § 241, ods. 2, písm. b) OSP (vada konania s následkom odňatia možnosti účastníka konať pred súdom) a podľa § 241, ods. 2, písm. c) OSP (nesprávne právne posúdenie veci)“. Vo vzťahu k rozsahu dovolania sťažovateľ uviedol, že „rozsah dovolania je daný vo vzťahu k povinnostiam, ktoré žalovanému v 1. rade uložil súd vo výroku rozsudku, nakoľko tento výrok ako aj konanie je postihnuté vadou, ktorá má za následok odňatie procesných práv účastníka konať pred súdom, zabraňuje mu v prístupe k súdnej ochrane a tiež vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci“.

Na úrovni konkrétnych dôvodov dovolania sťažovateľ v prvom rade namietal postoj okresného súdu i krajského súdu k rozhodovaniu o trovách konania. Oba sudy podľa jeho názoru nepostupovali správne, čoho dôsledkom je, že ak bude o trovách rozhodnuté samostatným uznesením, nebude možné podať proti takémuto uzneseniu dovolanie, keďže to vylučuje ustanovenie § 239 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

Vo zvyšnej časti svojho dovolania sa sťažovateľ na rozsiahlom priestore venoval odôvodneniu námietok smerujúcich proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v merite veci, teda išlo o námietky atakujúce výlučne potvrdzujúci výrok rozsudku krajského súdu. Podľa sťažovateľa nemožno právny vzťah medzi žalobcom v 2. rade a sťažovateľom kvalifikovať ako nepomenovanú zmluvu (má ísť o príkaznú zmluvu o obstaraní veci), záver oboch súdov o nedostatku vážnosti vôle je v rozpore s vykonaným dokazovaním, nemožnosť plnenia v posudzovanom prípade taktiež nebola daná, pretože sťažovateľ preukázal splnenie

všetkých povinností vedúcich k uzavretiu kúpnej zmluvy, a teda nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu na strane sťažovateľa.

K problému judikovaného úroku z omeškania sťažovateľ v dovolaní neuviedol žiadne námietky.

Najvyšší súd ako súd dovolací uznesením z 27. októbra 2010 v konaní sp. zn. 4 Cdo 239/2010 dovolanie sťažovateľa odmietol. Rozsah dovolania najvyšší súd ustálil tak, že proti zmeňujúcemu výroku odvolacieho rozsudku krajského súdu „*dovolanie podané nebolo*“. Prípustnosť dovolania podľa § 238 OSP najvyšší súd preto vylúčil a následne skúmal existenciu niektorého z dôvodov prípustnosti dovolania uvedených v § 237 OSP. Osobitne sa v tejto súvislosti zameril na odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP, keďže túto vadu sťažovateľ v dovolaní tvrdil. Vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania najvyšší súd poukázal na ustanovenie § 166 OSP, podľa ktorého ak súd nerozhodol v rozsudku o trovách konania, môže účastník do pätnástich dní od doručenia rozsudku navrhnúť jeho doplnenie, ako aj na ustanovenie § 201 OSP, ktoré nevyklučuje právo účastníka konania podať odvolanie proti prvostupňovému uzneseniu o trovách konania.

Ďalšie sťažovateľom tvrdené dôvody [§ 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP] najvyšší súd neskúmal, pretože tieto nezakladajú procesnú prípustnosť dovolania, ale ako spôsobilé dovolacie dôvody ich možno využiť len v prípade dovolania, ktoré je procesne prípustné.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ zdôrazňuje rozsah dovolania, ktoré smerovalo aj proti zmeňujúcemu rozsudku krajského súdu. Podľa jeho názoru „*z gramatického výkladu formulácie rozsahu dovolania zo dňa 19. 06. 2010 vyplýva, že predmetným dovolaním je napadnutá každá časť výroku, ukladajúca sťažovateľovi akúkoľvek právnu povinnosť*“. Preto stanovisko najvyššieho súdu, že zmeňujúci výrok odvolacieho rozsudku nebol napadnutý dovolaním, je „*zjavne nedôvodné, svojvoľné, nenachádza oporu v zákone a v priamom následku odoprelo sťažovateľovi právo na súdnu ochranu*“. Záver najvyššieho súdu o rozsahu dovolania podľa sťažovateľa vôbec nie je odôvodnený, hoci „*v konkrétnej právnej veci bol... takýto právny záver rozhodujúcim argumentom dovolacieho súdu na odmietnutie dovolania*“. Najvyšší súd „*riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím*

odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti. V príčinnej súvislosti s týmto svojvoľným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo podľa sťažovateľa porušené jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky... a bolo porušené tiež jeho právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“.

Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, „*aby tejto sťažnosti vyhovel a vyslovil, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 10. 2010 sp. zn. 4 Cdo 239/2010 boli porušené označené základné práva sťažovateľa a aby toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie“.*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Zásadná sťažnostná námietka spočíva v tvrdení odopretia súdnej ochrany zo strany najvyššieho súdu, pretože procesne odmietol dovolanie sťažovateľa bez toho, aby sa ním vecne zaoberal, hoci podľa názoru sťažovateľa na takýto postup nebol dôvod, lebo dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je podľa § 238 ods. 1 OSP procesne prípustné.

Podľa § 238 ods. 1 OSP dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Dovolanie podľa tretej hlavy štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým dovolací súd zasahuje do už právoplatne nastoleného stavu právnej istoty. Preto dôvody, pre ktoré možno dovolanie podať, musia spočívať v závažných vadách právoplatne ukončeného konania odôvodňujúcich narušenie právnej istoty účastníkov konania. Tieto vady zakotvené v § 237 OSP zakladajú procesnú prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Okrem toho však Občiansky súdny poriadok dovolanie proti rozhodnutiam odvolacieho súdu procesne pripúšťa aj z iných dôvodov spočívajúcich buď v hmotno-právnej povahe rozhodnutia, prípadne spočívajúcich na špecifických procesno-právnych dôvodoch. K takým rozhodnutiam patrí aj rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok vo veci samej.

Požiadavka na procesnú prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vyplýva z faktu, že z hľadiska jeho materiálneho významu pre dotknutého účastníka je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo svojej podstate novým rozhodnutím. Odvolací súd ním sám (bez vrátenia veci prvostupňovému súdu s formuláciou záväzného právneho názoru) a nanovo (odlišne v porovnaní s rozsudkom prvostupňovým) upravuje právne pomery účastníkov konania, ktorí sa takto materiálnoprávne dostávajú do pozície účastníkov konania porovnateľnej s pozíciou účastníkov konania po vydaní prvostupňového rozsudku. Rozdiel však spočíva v tom, že doručením zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu účastníkom konania nadobúda tento rozsudok právoplatnosť, a nemožno ho teda napadnúť ďalším riadnym opravným prostriedkom. Preto zákonodarca umožnil zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu napadnúť dovolaním nielen z dôvodov podľa § 237 OSP, ale aj z dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP.

Formulovanému výkladu procesnej prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 1 OSP celkom logicky zodpovedá aj právny názor najvyššieho súdu citovaný v napadnutom uznesení najvyššieho súdu, podľa ktorého v prípade, ak odvolací súd v časti potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a v časti ho zmenil, dovolanie z dôvodu § 238 ods. 1 OSP nie

je prípustné, ak smeruje proti tej časti, v ktorej došlo k potvrdeniu výroku rozsudku súdu prvého stupňa (rozsudok najvyššieho súdu z 24. marca 1999 v konaní sp. zn. 4 Cdo 3/99, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 106/2000).

Základným skutkovým rozporom medzi sťažovateľom a najvyšším súdom je problém ustálenia rozsahu sťažovateľovho dovolania. Sťažovateľ predložením dovolania ako prílohy jeho sťažnosti preukázal, že *„rozsah dovolania je daný vo vzťahu k povinnostiam, ktoré žalovanému v 1. rade uložil súd vo výroku rozsudku“*. Najvyšší súd bol toho názoru, že *proti zmeňujúcemu výroku rozsudku krajského súdu „dovolanie podané nebolo“*.

Ústavný súd je toho názoru, že kým sťažovateľ po formálnej stránke podal dovolanie aj proti zmeňujúcemu výroku rozsudku krajského súdu, materiálne hľadisko nesvedčí v prospech sťažovateľovej argumentácie. Je nesporné, že formálne sťažovateľ vymedzil rozsah dovolania tak, ako to už bolo citované, avšak v odôvodnení dovolania neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré by mal byť podľa jeho názoru výrok rozsudku krajského súdu o úroku z omeškania dovolacím súdom zmenený alebo zrušený. Nepredniesol žiadne skutkové ani právne námietky proti spornému výroku odvolacieho rozsudku. Celý obsah odôvodnenia dovolania sa viaže výlučne na problém postupu okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o trovách konania, na nesprávne právne posúdenie pri rozhodovaní o merite veci (teda o otázke, či sa sťažovateľ bezdôvodne obohatil) a na nezrozumiteľnosť rozsudku krajského súdu (išlo tu o problém niektorých formálnych nedostatkov v zamietavom výroku rozsudku okresného súdu). Žiadna z rozsiahlo odôvodnených námietok však nesmeruje proti záverom krajského súdu o judikovanom úroku z omeškania.

Ak za popísaných okolností najvyšší súd uzavrel, že proti výroku rozsudku krajského súdu, ktorým bolo zmenený výrok rozsudku okresného súdu o príslušenstve pohľadávky žalobcu v 2. rade, dovolanie podané nebolo, možno tento postoj hodnotiť ako rešpektovanie materiálneho hľadiska pri posudzovaní rozsahu podaného dovolania. Materiálne hľadisko pritom korešponduje aj požiadavkám plynúcim z ústavou a medzinárodnými dohovormi garantovaných základných a iných práv.

Navyše, berúc do úvahy akcesorický vzťah nároku na úrok z omeškania k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, v prospech záverov najvyššieho súdu svedčí aj skutočnosť, že ak by na podklade odôvodnenia sťažovateľovho dovolania preskúmal najvyšší súd aj zmeňujúci výrok rozsudku krajského súdu, znamenalo by to vzhľadom na charakter dovolacích námietok súčasne aj zaujatie vecného stanoviska k potvrdzujúcemu výroku napadnutého odvolacieho rozsudku. Takýto výsledok bezpochyby nie je zámerom ustanovenia § 238 ods. 1 OSP ani citovanej ustálenej judikatúry najvyššieho súdu.

Ďalšia rovina materiálneho hľadiska je zas stelesnená v úvahách o prípadnom výsledku dovolacieho konania v prípade, ak by najvyšší súd pristúpil k vecnému preskúmaniu zmeňujúceho výroku rozsudku krajského súdu. Je evidentné, že vzhľadom na úplnú absenciu odôvodnenia dovolania vo vzťahu k predmetnému výroku by dovolanie sťažovateľa muselo byť meritórne zamietnuté. Dôvody sú obligatórnou obsahovou náležitosťou podaného dovolania podľa § 241 ods. 1 OSP. Preto ani naznačené úvahy nesvedčia v konaní ústavného súdu o predloženej sťažnosti v prospech ustálenia rozsahu podaného dovolania tak, ako to požaduje sťažovateľ.

Podľa ustálenej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

V posudzovanom prípade ústavný súd dospel k záveru, že názor najvyššieho súdu na rozsah sťažovateľovho dovolania nie je arbitrárny, keďže samotný sťažovateľ charakterom odôvodnenia svojho dovolania umožnil najvyššiemu súdu ustáliť rozsah dovolania len na potvrdzujúci výrok rozsudku krajského súdu. Aj dovolacie konanie je v prevažnej miere ovládané dispozičnou zásadou, ktorá prenáša zodpovednosť za úspech dovolateľa predovšetkým naňho samého. Preto, ak sa celé odôvodnenie sťažovateľovho dovolania sústredilo na vyvrátenie argumentácie okresného súdu a krajského súdu

pri rozhodovaní o tom, či došlo v zistených skutkových okolnostiach k bezdôvodnému obohateniu sťažovateľa na úkor žalobcu v 2. rade, potom nedosahuje ústavnú relevanciu záver najvyššieho súdu, že dovolanie nebolo podané proti zmeňujúcemu výroku rozsudku krajského súdu o úroku z omeškania s vydaním bezdôvodného obohatenia.

Druhá sťažnostná námietka sťažovateľa sa týkala nedostatočnosti odôvodnenia odmietavého uznesenia najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Podľa sťažovateľa najvyšší súd nevysvetlil, prečo z rozsahu podaného dovolania vyňal zmeňujúci výrok rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Podľa názoru ústavného súdu je síce odôvodnenie ustálenia rozsahu sťažovateľovho dovolania najvyšším súdom pomerne úsporné, dostatočne však objasňuje záver najvyššieho súdu o spornej otázke. Najvyšší súd sa neuspokojil s konštatovaním, že proti zmeňujúcemu výroku rozsudku krajského súdu dovolanie podané nebolo, ale pri skúmaní prípadnej prípustnosti dovolania podľa § 238 OSP poukázal na už spomenutú súvisiacu judikatúru, ktorá rieši prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v prípade, ak tento

vo vzťahu k rozsudku prvostupňovému obsahuje tak potvrdzujúci, ako aj zmeňujúci výrok (strana 3 uznesenia najvyššieho súdu). Z popísanej konštrukcie odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva záver najvyššieho súdu o rozsahu podaného dovolania síce len implicitne, nedostatok explicitného zdôvodnenia však v posudzovanom prípade podľa názoru ústavného súdu nepredstavuje taký nedostatok, ktorý by zakladal právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie základného práva na súdnu ochranu alebo práva na spravodlivé súdne konanie. Odôvodneniu uznesenia najvyššieho súdu teda možno vytknúť nedostatok, jeho miera je však ústavne irelevantná. Ústavný súd tak aj druhú námietku sťažovateľa vyhodnotil ako nedôvodnú.

Keďže v posudzovanom prípade vzhľadom na už uvedené ústavný súd nezistil relevantnú príčinnú súvislosť medzi označenými právami sťažovateľa a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, dospel k záveru, že pri prípadnom meritórnom prerokovaní sťažnosti by bola vylúčená akákoľvek možnosť konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2011